

Sensu stricto i stricte

dr n. hum. Beata Olędzka, adiunkt

Studium Języków Obcych
Warszawski Uniwersytet Medyczny
ORCID: 0000-0003-0676-3263

E-ISSN 2353-8597; ISSN 1231-028X; nr art. Lek.202402.07 © P

W języku polskim zakorzeniły się i są często używane dwa zwroty łacińskie: *sensu stricto* i *stricte*. Niestety często podaje się ich błędne wersje, myląc zakończenia tych dwóch wyrazów typu: *sensu stricte* lub *stricto*. Zatem kilka słów wyjaśnienia.

Zwrot *sensu stricto* składa się z rzeczownika *sensus* – „znaczenie” i przymiotnika *strictus* – „ściśły”. Nie wglębiając się w gramatykę języka łacińskiego, mamy tu do czynienia z rzeczownikiem i przymiotnikiem w formie narzędnika z pominięciem przyimka *in* – „w” (*ablativus modi*). Zatem wyrażenie *sensu stricto* znaczy „w ścisłym znaczeniu”. Zakończenia obu wyrazów wynikają z ich odmiany w odpowiednich deklinacjach i nie można ich dowolnie zmieniać ani mylić. Oto przykłady użycia tego zwrotu zaczerpnięte ze Słownika języka polskiego PWN:

„... nauka ścisła” wywołuje nieporozumienia, Michał Zieliński wywodzi, że nauki ścisłe *sensu stricto* nie istnieją, a *sensu largo*¹ ścisłe są wszelkie nauki.”

„... W porównaniu z poprzednimi grupami, nie są to dochody publiczne *sensu stricto*, ponieważ mechanizm i przesłanki ich pozyskiwania różnią się zasadniczo od...”

„Co prawda jako ogół nie jesteśmy jeszcze społeczeństwem konsumpcyjnym *sensu stricto*,

a tym bardziej daleko nam do modelu społeczeństwa dobrobytu, ale...”

Wyraz *stricte* jest przysłówkiem powstałym ze wspomnianego już przymiotnika *strictus* i znaczy „ściśle”. Tu też nie wolno zmienić końcówki tego wyrazu, bo wynika ona z reguł gramatycznych. Posłużę się znów przykładami z ww. słownika:

„To są problemy *stricte* polityczne – pole przetargów i kompromisów oraz subiektywnych i aksjologicznych wyborów...”

„Budynek będzie miał osiem kondygnacji, z czego na cele *stricte* hotelowe przeznaczono pięć pięter.”

„... będę musiał pełnić funkcję premiera, to w sposób oczywisty działalność *stricte* polityczna musi pozostać na drugim planie.”

Zatem wyrażenie *sensu stricto* i *stricte* to dwa różne zwroty, których używa się w innych znaczeniach. Używajmy więc zwrotów łacińskich *sensu stricto*, a stosując je – trzymajmy się *stricte* reguł gramatycznych.

¹ *sensu largo* – „w szerszym znaczeniu”